

Kolompos megyék: valami nincs rendben

Írta: Orbán Tamás, a Danube Institute kutatója

Amerikában szokás számontartani az úgynevezett „főkolompos” megyéket, vagyis azokat a választókerületeket, amelyek nagyvalószínűséggel az országos választást megnyerő pártra szavaznak több egymást követő ciklusban is. A legsikeresebb főkolompos megyék nagyrésze viszont idén tévedett és ez ijesztő statisztikai anomáliára mutat.

A 2020-as amerikai elnökválasztást rengeteg furcsaság és csalásra utaló jel veszi körül, melyeknek kivizsgálása akár hetekbe is telhet. A megfigyelők többszáz esetet jelentettek¹ a hatóságoknak, míg a matematikusok különböző statisztikai valószínűségekre hívták fel a figyelmet, amelyeket szintén nehéz figyelmen kívül hagyni. Az egyik ilyen a Benford-törvény², ami a véletlenszerű számok előfordulásán alapszik, és amely érdekes módon csak azokban az államokban nem adja ki a természetes görbét, amelyekben hajszálon múlt az eredmény. A másik különös anomáliát idén a „főkolompos” megyék meghökkentő pontatlansága jelenti.

Főkolompos (*bellwether*) megyéknek³ hívjuk azokat a körzeteket, amelyekben a két párt támogatottsága nagyjából megegyezik és rendszerint minden választási ciklusban arra a jelöltre szavaznak többen, amelyiknek végül sikerül is bejutni a Fehér Háza. Ennek a gyakorlatban főképp az előrejelzés szempontjából van jelentősége, hisz az ezekben a körzetekben mért poll-ok jó eséllyel tudják megjósolni a teljes választás kimenetelét. Idén viszont utólag váltak különösen érdekessé, mert a legmegbízhatóbbak is valószínűtlenül nagy számban tévedtek.

A választás másnapjától kezdve több médium is foglalkozott már ezzel a kérdéssel, viszont, ha csak különböző cikkeket olvasunk, akkor rögtön nyilvánvalóvá válik, hogy mindkét oldal némiképp ferdíteni igyekszik a valóságon azáltal, hogy csak bizonyos megyéket választ ki, az átfogó reprezentáció hiányában pedig lehetetlen helyesen értelmezni az adatokat. Elhíresült például egy olyan táblázat⁴, ami szerint egy év alatt 82%-ot esett a kolompos megyék pontossága, viszont ennek a szerzője is teljesen szubjektív kritériumok alapján választotta ki a megyéit, valószínűleg a drámai hatás növelése érdekében. Eldöntöttem tehát, hogy saját táblázatot készítek, amelybe az elmúlt negyven év legsikeresebb (nullát, egyet, vagy kettőt hibázó) kolompos megyéi fognak bekerülni, kivétel nélkül. Az ennek megfelelő 26 megyének 1980 óta minden választási eredményét összehasonlítva most már kétségtávol kijelenthetjük, hogy 2020-ban igencsak rendhagyó esettel állunk szemben.

¹ <https://everylegalvote.com/primer>

² <https://www.origo.hu/nagyvilag/20201108-csalhattak-bidenek.html>

³ https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=List_of_election_bellwether_counties_in_the_United_States&oldid=987612056

⁴ <https://web.archive.org/web/20201108054806/https://twitter.com/convectionary/status/1325314043490557953>

	1980	1984	1988	1992	1996	2000	2004	2008	2012	2016	2020
GYŐZTES	R	R	R	D	D	R	R	D	D	R	D
Clallam, WA	R	R	R	D	D	R	R	D	D	R	D
Albany, WY	R	R	R	D	D	R	R	D	R	R	D
Bexar, TX	R	R	R	D	D	R	R	D	D	D	D
Blaine, MT	R	R	D	D	D	R	R	D	D	R	D
Essex, VT	R	R	R	D	D	R	R	D	D	R	R
Hidalgo, NM	R	R	R	D	D	R	R	D	D	R	R
Juneau, WN	R	R	R	D	D	R	R	D	D	R	R
Kent, DE	R	R	R	R	D	R	R	D	D	R	D
Merced, CA	R	R	R	D	D	R	R	D	D	D	D
Ottawa, OH	R	R	R	D	D	R	R	D	D	R	R
Pinellas, FL	R	R	R	D	D	D	R	D	D	R	D
Sawyer, WN	R	R	R	D	D	R	R	D	D	R	R
Stanislaus, CA	R	R	R	D	D	R	R	D	D	D	D
Valencia, NM	R	R	R	D	D	R	R	D	D	R	R
Ventura, CA	R	R	R	D	D	R	R	D	D	D	D
Vigo, IN	R	R	R	D	D	R	R	D	D	R	R
Washington, ME	R	R	R	D	D	R	R	D	D	R	R
Westmoreland, VA	R	R	R	D	D	R	R	D	D	R	R
Wood, OH	R	R	R	D	D	R	R	D	D	R	R
Calhoun, SC	D	R	R	D	D	R	R	D	D	R	R
Colleton, SC	D	R	R	D	D	R	R	D	D	R	R
Coös, NH	R	R	R	D	D	R	D	D	D	R	R
Hillsborough, FL	R	R	R	R	D	R	R	D	D	D	D
Northampton, PA	R	R	R	D	D	D	D	D	D	R	D
Sargent, ND	R	R	D	D	D	R	R	D	D	R	R
Val Verde, TX	R	R	R	D	D	R	R	D	D	D	R
PONTOSSÁG	92%	100%	92%	92%	100%	92%	92%	100%	96%	77%	42%

A táblázatból jól látható, hogy a vizsgált megyék szinte minden választási ciklusban 90% fölötti együttes pontosságot tudtak elérni. És bár 2016-ban ez a pontosság már jelentős mértékben esett, az 1980 és 2016-os átlag még így is 93%. Az igazi meglepetést az idej eredmények szolgáltatták, hisz a 26 megyéből csak tizenegyben – mintegy 42,3%-ban – nyert Biden, 15 megyét pedig a republikánusok vittek el. Ez a negyven éves átlaghoz viszonyítva 55%-os csökkenés, ami nagyobb, mint amit bármikor regisztráltak eddig.

Ennél is különösebb, hogy egy-egy igazán jól teljesítő, veterán főkolomposok elképesztő rekordja is megdőlt 2020-ban. Eddig a két legfontosabb kolompos megyék az új-mexikói Valencia és az indianai Vigo voltak, amelyek utoljára 1948-ban (!) tévedtek, 1952-től 2016-ig viszont egyszer sem. Hasonlóan jártak Westmoreland (VA), Ottawa (OH), Juneau (WN) és Sawyer (WN) megyék is, amelyek utoljára 1960-ban hibáztak. Ha csak egy két ilyen jelentős kolompos megyéről lenne szó, az még teljesen elfogadható lenne, viszont így, hogy idén több, mint a felük bedőlt – beleértve ennyi régi csúcstartót is –, a helyzet már enyhén szólni gyanús. Az üzleti nyelvben „fekete hattyúnak” hívják a kevés eséllyel, rendkívül ritkán bekövetkező eseményeket, itt viszont már egy egész csapat fekete hattyúval állunk szemben, ami nem mindennapi látvány.

A mostanában sokat hangoztatott választási csalás természetesen megmagyarázná ezt az anomáliát, de túl könnyű lenne ennyivel elrendezni az egész kérdést. Elvégre attól még, hogy nem jellemző, hogy ennyi főkolompos megye tévedjen egyszerre, még nem jelenti azt, hogy képtelenség lenne. Viszont véletlen semmiképp, így (ha nem fordulna meg az eredmény a közelgő újraszámolás után), valami másban kell megtalálnunk a választ.

Az egyik lehetséges megoldás az általános széthúzás lehetne, amit Amerikának egyre erősebben kellett megtapasztalnia az elmúlt években. Ezekben a megyékben mindig is rendkívül szoros volt a küzdelem, az eredményt pedig azok a szavazók döntötték el, akik egyik vagy másik pártnak sem voltak az elkötelezett hívei, hanem minden ciklusban a számukra szimpatikusabb jelöltre voksoltak. De minél inkább növekszenek az indulatok és nő a távolság a két tábor között, annál kevesebb lesz ebből a harmadik kategóriájú szavazóból is, és a megye fokozatosan elveszti a megbízhatóságát, mint főkolompos. Erre utalhat az is, hogy a győztest eltaláló megyék száma már 2016-ban is csökkent, ha nem is olyan jelentősen, mint idén.

A másik dolog, ami ezt a jelenséget okozhatja, az a választás szoros kimenetele országos szinten. A táblázatban szereplő megyéknek csupán egynegyede helyezkedik el billegő államokban, így nyilván nem ők azok, akik eldöntik a végső eredményt, csupán kívülálló statisztikai indikátorok. Ha a billegő államokban pedig rendkívül szoros a verseny, akkor az egész választás mindössze pár ezer szavazaton is múlhat. Jelen pillanatban négy olyan állam is van, ahol a különbség kevesebb, mint harmincezer szavazat, Georgia-ban például csak hétezer. Az ilyen esetekben tehát a kolomposok is nagyobb eséllyel hibázhatnak.

Mi történne, ha a hatóságoknak sikerülne feltárnia és semlegesítenie annyi hamis szavazatot ezekben az államokban, hogy az megváltoztassa a végeredményt? Republikánus győzelem esetén a táblázatban szereplő 26 megyéből 15 eltalálta volna és megtarthatná a rekordját, tizenegy viszont nem, ami még mindig nagyon magas. De még 11 hibával is a pontossági arány 57,7%-ra emelkedne, ami sokkal könnyebben beleillene a 2016-ban elkezdődött tendenciába, amit leginkább az előbb vázolt természetes okok idézhettek elő.

A főkolompos megyék tehát nem szolgálnak semmi konkrét bizonyítékkal, de inkább mutatnak a széleskörű választási csalás irányába, mint nem. A tévedéseik számottevőek lennének ellentétes győzelem esetében is, a jelenlegi számok viszont a természetes és kevésbé természetes tényezők együttes jelenlétére utalnak.

Közben úgy tűnik, mindkét párt komolyan veszi Sztálin hajdani meglátását⁵, miszerint „nem az a lényeg, hogy hányan szavaznak az emberre, hanem hogy ki számolja a szavazatokat.” Ha igaznak bizonyulnak az állítások hamis levélszavazatokról és a kidobott szavazólapokról, akkor a demokraták igencsak jó munkát végeztek a választás estéjén, a következő számlálás viszont már a republikánus túlsúlyú alkotmánybíróságon fog múlni. Az igazi verseny még csak most kezdődik.

⁵ http://www.kre.hu/portal/images/kreml/A_Kreml_arnyekaban_csaltak.pdf